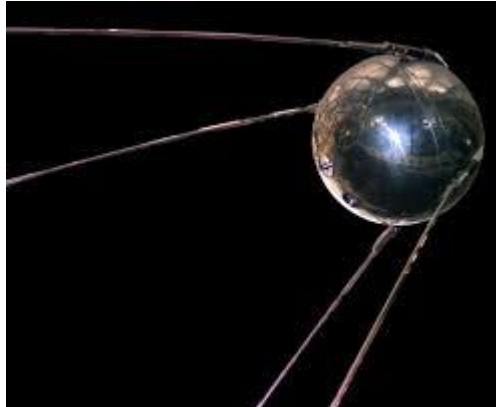

মহাকাশত খোজকঢ়া মানুহজন

ৰিপুঞ্জয় বৰদলৈ

১৪৫২ চনত জন্ম লাভ কৰা শতিকাৰ শ্ৰেষ্ঠ দাৰ্শনিক, বিজ্ঞানী, চিত্ৰশিল্পী লিঅ' নাৰ্ড" - ডা-ভিঞ্চিয়ে কল্পনা কৰিছিল মানুহ এটা সময়ত কোনো যন্ত্ৰৰ সহায়ত আকাশত উৰিব পাৰিব। তেওঁ এই কল্পনাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চিত্ৰও অংকিত কৰিছিল। তেখেতৰ কল্পনাৰ উৰাজাহাজৰ চিত্ৰায়িত ৰূপে বাস্তৱিয়তা লাভ কৰিছিল ১৯০৩ চনত ৰাইট ভাতৃদ্বয়ৰ হাতত অৰ্থাৎ প্ৰায় পাঁচটা শতিকাৰ পিছত। দিন বাগৰৰাৰ লগে লগে মানুহে আকাশৰ পৰা মহাকাশলৈ যাবলৈ সপোন ৰছিব ধৰিল। সপোনক

দিঠকত পৰিণত কৰিবলৈ বিশ্বৰ চুক- কোণে থকা এচাম বিজ্ঞানী দিনে ৰাতিয়ে গৱেষণাত ব্ৰতী হৈ পৰিল। তাৰ পৰিণতিস্বৰূপে ১৯২৬ চনত ৰবাৰ্ট গুডডাৰ্ডে প্ৰথমটো ৰকেট নিৰ্মাণ কৰি উলিয়াইছিল। ইয়াৰ পিছত ১৯৪২ চনত জাৰ্মানীয়ে প্ৰথমটো দীৰ্ঘ দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰিব পৰা বেলেষ্টিক মিছাইল আৱিষ্কাৰ কৰি

উলিয়াই। কোনো এটা বস্তুয়ে প্ৰতি ছেকেণ্ডত ১১.২ কিল' মিটাৰ বেগত মহাকাশলৈ গতি কৰিলেহে পৃথিৱীৰ মধ্যাকৰ্ষণিক আকৰ্ষণক অতিক্ৰম কৰি মহাকাশলৈ যাব পাৰিব বুলি বিজ্ঞানীসকলে গৱেষণাত তথ্য লাভ কৰে। সেইবাবে মহাকাশলৈ যাবৰ বাবে ৰকেট আৱিষ্কাৰে এক নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰিছিল। মহাকাশ বিজ্ঞানলৈ মানুহৰ ঢাউতি

বাঢ়ি আহিব ধৰিলে আৰু গঠন হ' ল অবিভক্ত ছোভিয়েট ইউনিয়ন (১৯৩০-১৯৯১), আমেৰিকাত নাছা(১৯৫৮), ৰাছিয়াত আৰ এফ এছ এ (১৯৯২), ভাৰতত ইছৰো

(১৯৬৯), ইউৰোপত এছা(১৯৭৫), চীনত চি এ(১৯৯৩) আৰু জাঙ্কাৰ(২০০৩) দৰে চৰকাৰী মহাক। গৱেষণা কেন্দ্ৰসমূহৰ। ইয়াৰ পৰিণতিস্বৰূপে ৪ অক্টোবৰত ১৯৫৭ চনত স্পুটনিক-১ নামৰ প্ৰথম কৃত্ৰিম উপগ্ৰহ ছোভিয়েট সংঘই পৃথিৱীৰ কক্ষপথত স্থাপন কৰিবলৈ সক্ষম হয়। সেইবছৰে নৱেম্বৰ

মাহৰ ৩ তাৰিখে স্পুটনিক-২ নামৰ মহাকাশযানে পৃথিৱীৰ এটা জীৱন্ত প্ৰাণী লাইকা নামৰ কুকুৰজনীক কঢ়িয়াই লৈ যায়। এইয়াই আৰম্ভণি, ১৯৫৯ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ ২ তাৰিখে ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ লুনা-১ নামৰ মহাকাশযানখনে প্ৰথমবাৰৰ বাবে পলায়ন বেগ অনুসৰি গতি কৰি পৃথিৱীৰ মধ্যকাৰ্ষণিক শক্তিক অতিক্ৰম কৰি মহাকাশত ভৰি দিয়ে। ইয়াৰ পিছত ছোভিয়েট ইউনিয়নে ১৯৫৯ চনৰ পৰা ১৯৭৬ চনলৈকে লুনা ছিৰিজৰ ২৪খন মহাকাশযান উৎক্ষেপণ কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত ছোভিয়েট মহাসংঘ আৰু বৈ থকা নাই লাইকাৰ সফলতাৰ পিছত ১৯৬১ চনৰ ১২ এপ্ৰিলত ভক্তক-১ নামৰ মহাকাশযানখনে প্ৰথমবাৰৰ বাবে এজন মানৱক কঢ়িয়াই নিয়ে। আৰু সফলতাৰে এই মিছন সামৰে। এই বিৰল গৌৰৱৰ অধিকাৰী হোৱা মানৱ জাতিক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা ব্যক্তিগৰাকী আছিল যুৰি গাগাৰিন। তাৰপিছত ভক্তক-৬ য়ে ১৯৬৩ চনৰ ১৬ জুনত বিশ্বৰ প্ৰথমগৰাকী

মহিলা মহাকাশচাৰী হোৱাৰ গৌৰৱ প্ৰদান কৰা ভেলেন্টিনা টেৰেস্কা' ভাক। বিশ্বৰ বিজ্ঞানীসকলে মহাকাশ বিজ্ঞানৰ পৰীক্ষণ সমূহৰ পৰা লাভ কৰা সফলতাই এই বিষয়ত আৰু আগ্ৰহী কৰি তোলে। ১৯৬৫ চনৰ ১৮ মাৰ্চত ছোভিয়েট মহাসংঘৰ তত্ত্বাৱধানতে ভক্তক-২ নামৰ মহাকাশযানখনে দুজন মহাকাশচাৰী পাৱেল বেৰিয়েভ আৰু এলেক্সি আখিপভিচ লিঅ' নভক লগত লৈ মহাকাশলৈ উৰা মাৰে। সমগ্ৰ বিশ্ববাসী তেতিয়াহে আশ্চৰ্য্যচকিত হৈ পৰিছিল যেতিয়া এলেক্সি আখিপ' ভিচ লিঅ' নভে মহাকাশযানখনৰ পৰা বিশেষ পোছাক পৰিধান কৰি ওলায় আহে আৰু মহাকাশত ১২ মিনিট ৯ ছেকেণ্ড সময় খোজকাঢ়িবলৈ সক্ষম হয়। শ্বাসৰুদ্ধকাৰী এই ঘটনাৰ সফলতাই মানুহক ইমানেই আনন্দিত কৰিছিল যে তাক ভাষাৰে বুজাব নোৱাৰি। আজিৰ এই লেখাৰ মূলতে হ'ল এলেক্সি আখিপভিচ লিঅ' নভৰ বিষয়ে কিছু কথা পাঠক সমাজক জনোৱা। কিয়নো যোৱা ১১ অক্টোবৰ তাৰিখে ৮৫ বছৰ বয়সত এলেক্সি লিঅ' নভ মৃত্যুমুখত পৰে। তেখেত প্ৰথম মহাকাশচাৰী যুৰি ঘনিষ্ঠ বন্ধু আছিল। ১৯৩৪ চনৰ ৩০ মে' ত ৰাছিয়াৰ পশ্চিম চাইবেৰিয়াৰ ক্ৰেইৰ লিষ্টভ্যাঙ্কা নামৰ ঠাইত

জন্মগ্ৰহণ কৰা এলেক্সি লিঅ' নভ মহাকাশচাৰী হোৱা উপৰিও বায়ুসেনা বিভাগৰ মেজৰ জেনেৰেল আছিল। লগতে লিঅ' নভ এগৰাকী বিশিষ্ট

লেখক হোৱাৰ উপৰিও এগৰাকী ভাল চিত্ৰশিল্পীও আছিল। তেখেতে মহাকাশৰ পৰা চন্দ্ৰ, পৃথিৱী আৰু সূৰ্যৰ দৃশ্য নিজৰ তুলিকাৰে সুন্দৰ আৰু মনোমোহকৈ উপস্থাপন কৰিব পাৰিছিল। লিঅ' নভৰ পৰিয়াল ১৯৪৮ চনত লিষ্টভায়াঙ্কৰ পৰা কালিনিগ্ৰেডলৈ স্থানান্তৰিত হয়। ১৯৫৭ চনত লিঅ' নভে ইউক্ৰেনত থকা চুগুৱেভ সামৰিক পাইলট একাডেমীৰ পৰা স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। এইগৰাকী লিঅ' নভ আছিল ছোভিয়েট সংঘৰ ১৯৬০ চনৰ প্ৰথম মহাকাশচাৰী প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰা বিশজন পাইলট দলটোৰ এজন। প্ৰকৃততে ভস্কড ৰ নামৰ মহাকাশচাৰীখনতহে লিঅ' নভ

মহাকাশলৈ উৰা মৰাৰ কথা আছিল। কিন্তু বিশেষ কাৰিকৰী কাৰণত এই সৌভাগ্য ভস্কড-২ নামৰ মহাকাশযানখনৰ নামতহে খোদিত হৈ ৰ' ল। ১৯৬৮ চনত লিঅনভ চয়ুজ নামৰ যুঁজাৰু বিমানৰ কমান্ডৰ হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰে। লিঅ' নভক চলয়ুট-১ নামৰ মিছনৰ কমান্ডাৰৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল যদিও চয়ুজ-১১ ৰ মহাকাশচাৰীৰ মৃত্যুৰ বাবে এই মিছন বাতিল কৰা হৈছিল। লিঅ' নভে মহাকাশলৈ দ্বিতীয়বাৰ গৈছিল চয়ুজ-১৯ নামৰ মহাকাশযানখনত। এইখন আছিল ১৯৭৫ চনত এপ' ল' -চয়ুজ মিছনৰ অন্তৰ্গত ছোভিয়েট মহাসংঘ আৰু আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ যুটীয়া প্ৰচেষ্টাত উৰা প্ৰথমখন মহাকাশযান। লিঅ' নভে ১৯৭৬ চনৰ পৰা ১৯৮২ চনলৈকে মহাকাশচাৰী দলৰ মুখ্য মহাকাশচাৰী বা কমান্ডাৰ হিচাপে দায়িত্ব পালন কৰিছিল। তাৰ লগতে লিঅ' নভ যুৰি গাগাৰিনৰ মহাকাশচাৰী প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰৰ উপ- সঞ্চালকৰ পদত দায়িত্ব পালন কৰিছিল। তেখেতে নেপচুন নামৰ মহাকাশ বিজ্ঞানৰ এখন বিজ্ঞানপত্ৰিকা সম্পাদনাও কৰিছিল। ১৯৯২ চনত তেখেতে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। লিঅনভে বস্কু এন্দ্ৰে চক' ল' ভৰ লগত লাগি বিভিন্ন প্ৰবন্ধ সম্বলিত কিতাপ প্ৰকাশ কৰিছিল। এইগৰাকী বিখ্যাত

চিত্ৰশিল্পীয়ে ১৯৭৫ চনত এপ'ল-চয়ুজ
উৰণ পৰীক্ষণ কৰাৰ সময়ত লিঅ' নভে
ৰং-তুলিকা উলিয়াই লৈ পৃথিৱাৰ ছবি অঁকাৰ
লগতে এপ'ল'ৰ মহাকাশচাৰী সকলৰ
পট্ৰেইত বনাইছিল। লিঅ' নভে ১৯৮০
চনত কল্প-বিজ্ঞানভিত্তিক কাহিনীৰে লিখা

বোলছবিখন হ'ল দ্যা

অৰিঅ'ন লোপ।

২০০১ চনত তেখেতক

মস্ক'ত থকা আলফা

বেংকৰ উপসভাপতি

আৰু উক্ত বৰ্ডৰে প্ৰথম

ডেপুটি হৈছিল। ২০০৪ চনত লিঅ' নভে

আমেৰিকাৰ মহাকাশচাৰী ডেভিদ স্কটৰ

লগত চোভিয়েট সংঘ আৰু আমেৰিকা

যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ মাজত চলা মহাকাশ বিজ্ঞানৰ

শীতল যুদ্ধখনৰ বুৰঞ্জী, ইতিহাসৰ ওপৰত

লিখি উলিয়াইছিল “টু চাইডছ অৱ দ্যা মুনঃ

আৱাৰ ষ্টৰী অৱ দ্যা কল্ড ৱাৰ স্পেচ ৰেছ”

(জোনবাইৰ ইপিচি সিপিচি মহাকাশ দৌৰৰ

শীতল যুদ্ধৰ সময়ত আমাৰ কাহিনীসমূহ।)

এইখন কিতাপত নীল আমষ্ট্ৰং আৰু তম

হেংকছে পাতনি

লিখিছিল। শেষৰকালত,

দীঘলীয়া অসুখত যুঁজি

যুঁজি এইগৰাকী মহাকাশ

বিজ্ঞানী যোৱা ২০১৯

চনৰ ৰৰ অক্টোবৰ

তাৰিখে মৃত্যুমুখত পৰে। তেৱেই ভস্কড

মহাকাশযানৰ কাৰ্যসূচীৰ লগত জড়িত

শেষৰজন মহাকাশচাৰী আছিল।
